

Från

Riksorganisationen Unga med Synnedsättning
Sandsborgsvägen 44 A, 122 33 Enskede

Till

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm



Enskede, 2017-01-26

Remissvar: Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten (SOU 2016:71)

Riksorganisationen Unga med Synnedsättning (US) företräder unga personer med blindhet eller synnedsättning i Sverige. US bytte namn den 1 januari 2017 och förkortningen stod tidigare för Riksorganisationen Unga Synskadade.

US har tagit del av remissen gällande snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten (SOU 2016:71) och vi har i vårt remissvar valt att både yttra oss över förslaget till snabbare omval och till förstärkt skydd av valhemligheten. Vi vill inledningsvis framföra att vi anser att valhemligheten är en oerhört viktig rättighet i en demokrati och att gruppen personer med blindhet och synnedsättning om och om igen ignoreras i denna fråga, vilket tyvärr även är fallet i denna utredning.

Snabbare omval

Avsnitt 4.3 Överväganden och förslag

Vi förutsätter att de stramare tidsgränserna och den förenklade administrationen i samband med omval inte inskränker möjligheterna för väljare som är i behov av valsedlar i punktskriftsmärkta kuvert att rösta. Röstning med valsedlar i punktskriftsmärkta kuvert är i dagsläget det enda sättet för personer med blindhet att rösta utan att helt och hållet röja sin valhemlighet. Vi skulle vilja gå så långt som att säga att det borde vara en självklarhet att ett snabbare omval inte ska bidra till ökad ojämlikhet vid svenska val.

Förstärkt valhemlighet

Avsnitt 5.3 Överväganden och förslag

Utredningen har tittat närmre på ett alternativ som skulle innebära att väljaren gör sitt val digitalt i vallokalen och att en ifylld valsedel sedan skrivs ut och lämnas in till röstmottagaren. Utredningen tar bland annat upp svårigheter för vissa väljare att hantera ett digitalt system som skäl för att inte gå vidare med förslaget.

Vi har förståelse för att ett digitalt system inte fungerar optimalt för alla väljare i dagsläget. Samtidigt vill vi understryka att dagens system med valsedlar i pappersform är ett långt sämre alternativ för våra medlemmar och då inte minst i frågan om ett förstärkt skydd av valhemligheten.

Det är mycket märkligt att utredningen på denna punkt helt bortser från väljare med blindhet eller en grav synnedsättning när ett digitalt röstningsförfarande skulle innebära att båda grupperna skulle kunna hemlighålla sina val. Dagens röstningssystem innebär till exempel att båda grupperna alltid måste be om hjälp av någon att fylla i valsedeln för att sedan be en ytterligare person att verifiera att valsedeln blev rätt ifylld. Ett digitalt system skulle däremot kunna göras tillgängligt med hjälp av talsyntes i hörlurar och genom skärmförstoring.

En majoritet av den svenska befolkningen tillgodogör sig idag information via digitala tjänster. Här kan bankärenden, vårdkontakter och myndighetsärenden nämnas som exempel. Inom en fem- till tioårsperiod så borde rimligen ett digitalt röstningssystem, som både är kostnadseffektivt, säkert, tillgängligt och pedagogiskt kunna ersätta dagens papperssystem. Det skulle förenkla röstningsproceduren för de allra flesta och göra valet tillgängligt och hemligt för i stort sett alla.

Enligt artikel 29, FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, ska staterna:

"(i) säkerställa att valprocedurer, anordningar och material är ändamålsenliga, tillgängliga och lätta att förstå och att använda".

Enligt ett tillkännagivande från riksdagen (2015/16:KU14) ska regeringen så fort som möjligt, dock senast till valet 2022, göra det möjligt för väljare med synnedsättning eller blindhet att kunna rösta självständigt utan att röja sin valhemlighet. 2014 års demokratiutredning nämner också möjligheten med digital röstning för att samtliga väljare ska kunna rösta i personvalet utan att röja sin valhemlighet.

Linus Forsberg

Riksordförande

Kontaktperson

Josefin Bergstrand

Politisk sekreterare

Mobil: 076-539 92 87

E-post: josefin@ungsyn.se